

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Refellitur Distinctio Formalis Scotistica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

sibus, illam modò confusè ut ens, modò distinctè ut accidens per diversos actus repræsentare; & quia ipsa ex parte sua ad id nullam dicit repugnantiam.

D V B I V M V.

An detur Distinctio media inter Realem & Rationis.

CLXII. Antè Resolutionem

A Suppono 1°, mediam illam distinctionem posse esse duplicem, formalem unam Scotisticam, & objectivam aliam Thomisticam, quæ vix, aut ne vix quidem distinguuntur, attentis virtualitatibus objectivis, quæ objectivæ sunt, ut infra patebit.

CLXIII. Suppono 2°, multum distingui rem realiter eandem esse distinguibilem distinctione se tenente ex parte actuum distinguendum; & rem realiter eandem esse distinguibilem, vel potius distinctam (quia, quæ semel intrinsecè distincta, semper sunt distincta) distinctione se tenente ex parte sua sive rei; quia illa distinguibilitas est extrinseca tantum, & rebus intrinsecè indivisibilissimis, ut Deo, conveniens; hæc verò intrinseca, & solis intrinsecè divisibilibus conveniens: an verò res realiter simplex solam distinguibilitatem extrinsecam admittat? an etiam intrinsecam? id est, quod hic quaerimus.

CLXIV. Suppono 3°, in entibus deveniendum ad unum conceptum intrinsecè indivisibilem; vel alioqui procedendum in infinitum; & tale ab omnibus putatur esse ens; ens autem non solum posse concipi diversis conceptibus synonymis, sed & esse objectum apprehensionis, iudicii, discursus, volitionis, nolitio- nis, &c. nullus dubitat: quia verò ex eo, quod ordinem dicat ad istos diversos terminos, nullus agnoscit in eo diversas ex natura rei formalitates, aut virtualitates objectivas; neque præcisè ex eo, quod ens quodvis aliud ex se ordinem dicat ad diversos effectus, sensationem, ratiocinationem, &c. videtur, in eo agnosci debere diversas ex natura rei formalitates aut virtualitates objectivas: unde longè aliud est objectum distingui ratione-ratiocinatâ, vel saltem longè aliud esset, suppositâ veritate istius discursus, quem infra probabimus; quàm distingui formaliter ex natura rei aut objectivè, quæ tamen non satis à Scotistis & Thomistis distinguuntur, quia ibi 1um sit, non 2um. His autem suppositis sit

R E S O L U T I O I.

Refellitur Distinctio Formalis Scotistica.

CLXV. **D**ico non datur distinctio Formalis Scotistica, sive ex natura rei.

CLXVI. Refellitur 1°, distinctio Formalis Scotistica (ut Scotistæ fatentur) mediat inter formalitates antè intellectum diversas, alias & alias, &c. infero, ergò & inter formalitates antè intellectum, & consequenter etiam realiter separabiles; nam idè præcisè duo sunt realiter separabilia; quia antè intellectum separabilia; quandoquidem idè præcisè duo non sint realiter separabilia; quia non sunt antè intellectum separabilia: *Oppositorum enim eadem lex*; Hæc autem ratio videtur esse à priori. Atqui, quæ sunt realiter separabilia distinguuntur realiter, saltem ut modus & mo-

dificatum, non verò distinctione formali media &c. ergò &c.

CLXVII. Confirmatur ratio ista autoritate Aristotelis 4° Metaph. in principio: *Omne ens, vel est in se, & sic est reale; vel est in apprehensione, & sic est rationis*: Infero, ergò distinctio media inter duo entia in se, est realis, saltem talis, qualis est inter modum & modificatum, ergò & media inter formalitates antè intellectum.

CLXVIII. Respondebit fortè R. P. Poncius ex Metaph. disp. 20. n. 50. ens reale dividendum in propriè dictum, id est, quod est propriè res, prout res opponitur formalitati; & impropriè dictum, id est, quod est res, prout res etiam complectitur formalitates: & consequenter ad argumentum respondet, distinguendo consequens, ergò & inter formalitates antè intellectum formaliter separabiles, concedet consequentiam; realiter propriè, negabit consequentiam: ad confirmationem autem similiter distinguet, ergò distinctio media inter duo entia in se est realis propriè dicta, id est, media inter res & res propriè dictas, negabit; impropriè dicta, concedet.

CLXIX. Contrà 1°, quaero, an illud ens reale, quod per R. P. Poncium dicitur impropriè ens reale, nihil de ente rationis participet, an aliquid? sive, an secundum se totum sit antè intellectum, vel non? si primum, tam propriè est ens reale, ac pura negatio est ens purè negativum, pura affirmatio, ens purè affirmativum, &c. quidquid sit, an sit negativum vel affirmativum rei, an modi; substantiæ an accidentis; separabile an inseparabile, &c. quod non respicit negationem ut opponitur enti, sive affirmationem ut opponitur non enti, sed talem negationem, aut talem affirmationem: libenter autem fatemur, formalem distinctionem ex natura rei Scotisticam non esse talem, qualis est inter Petrum & Paulum; sed contendimus non propterea desinere esse propriè realem, magis quàm brutum desinat esse propriè ens reale, quia non est Petrus aut Paulus; & si reverà detur, putamus signa distinctionis propriè realis (quæ communiter assignantur) fallere, haud secus, quàm si pro signo puræ negationis adferretur illud, *quod pure opponatur substantiæ*; signum puræ negationis fallere diceremus, quia accidens purè opponitur substantiæ, & tamen non est pura negatio. Vnde ly *impropriè* non est particula alienans omnem distinctionem propriè realem, sed propriè realem talem, qualis est inter Petrum & Paulum v.g. Secundum autem recusant P. Poncius & alii Scotistæ admittere; & meritò, quia alioqui esset ens mixtum.

CLXX. Contrà 2° sicut illa, quæ sic distinguuntur post intellectum, ut præciso intellectu, nullo modo sint distincta post intellectum, sunt per præfatum Authorem propriè ratione distincta; ita illa, quæ sic distinguuntur ante intellectum, ut præciso eo quod propriè est ante intellectum, nullo modo sint distincta ante intellectum, sunt propriè distincta realiter; quia eodem modo se habet distinctio propriè realis ad ly *ante intellectum*, quo distinctio propriè rationis se habet ad ly *post intellectum*; sicut enim præcisè ablato intellectu hæc tollitur; ita præcisè ablato ente, quod est ante intellectum, illa tollitur.

CLXXI. Contrà 3° cur non potius R. P. Poncius docet, signa distinctionis propriè realis fallere, eò quod non omnibus propriè realiter distinctis conveniant; quàm dicat ea, quibus non conveniunt, esse

realiter distincta, non tamen propriè? sic enim nulum esset periculum totam philosophiam confundendi, & ex entibus propriè dictis, faciendi impropriè dicta. Quid si dicam, hominem quàm animal rationale, propriè non esse hominem, sed quàm animal rationale risibile tantum? omnes merito me explodent; quia ad hominem propriè dictum, cum communi, nihil requiritur præter genus & differentiam præcisè excludentem alia membra ex opposito dividentia animal, sive condistinguentem hominem à non hominibus: igitur similiter merito exploditur illud ens reale impropriè dictum, & distinctio realis impropriè dicta; quandoquidem genus & differentiam præcisè excludentem alia membra ex opposito dividentia distinctionem, sive distinguentem distinctionem realem à non distinctione reali sive distinctione rationis, contineat.

CLXXII. Contrà 4° distinctionem realem propriissimam definit R. Pater Poncius loco citato: *Distinctio realis propriissima est illa, quæ reperitur inter ea, quæ sunt separabilia, seu quorum unum potest esse sine altero: vel inter ea, quorum unum est principium seu causa alterius: vel denique inter ea, quæ subiectantur immediate in rebus separabilibus.*

CLXXIII. Ad primam partem definitionis, fateor distinctionem propriissimam reperiri inter ea, quæ sunt separabilia, quorum unum potest esse sine altero, &c. Sed puto, contradictoria sequi ex ista definitione & ejus supra n. 168. allatâ responsione, nempe ea, quorum unum potest esse sine altero, &c. distinguui realiter propriè, & non distinguui realiter propriè; quod sic probō. Ea, quorum unum potest esse sine altero, non aliter per ipsum distinguuntur, quàm ea, quorum unum est principium & alterum non est principium, aut quàm ea, quorū unum producit, alterū nō producit; quia esse & nō esse, nō magis contradictoriè ante intellectū opponuntur, quàm produci & non produci, esse principii & nō esse principium; atqui hæc, ut patet in filiatione & Essentia Divina per ipsum, in creaturæ essentia & existentia, non distinguuntur realiter propriè, ergo neque ea, quorum unum potest esse sine altero: undè hæc distinguuntur realiter propriè, ut dicis, & non distinguuntur realiter propriè, ut bene inferitur.

CLXXIV. Ad 2^{am} partem definitionis similiter fateor, distinctionem realem propriissimam reperiri inter ea, quorum unum est principium, sive causa alterius: sed etiam puto, contradictorium sequi ex ista definitione & ejus allatâ responsione; quod sic probō. Ea, quorum unum potest esse & aliud non esse, æquè, imò magis distinguuntur, quia summè distant, quàm producent & productum, sive quàm ea, quorum unum est principium sive causa alterius, atqui ista, ut jam statim vidimus, non distinguuntur realiter propriè, ergo, &c.

CLXXV. Ad 3^{am} autem partem ex dictis contra 1^{am} duas satis patet. Qui autem nobiscum dicunt illa esse realiter propriè distincta, quæ distinguuntur ante intellectum, ista absurda commodissimè vitant, ut infra videbimus, dicuntque signa ista omnibus & solis distinctis ante intellectum convenire: non ita P. Poncius, dum asserit multa distinguui ante intellectum, quibus non conveniant.

CLXXVI. Refellitur 2° vel sapientia in Deo v. g. animalitas in Petro, &c. prout formaliter est ante intellectum, dicit aliquam realitatem realiter non identificatam Deo, Petro, &c. vel non?

CLXXVII. Respondebit, dicere aliam à Deo, Pe-

tro, &c. realitatem impropriè dictam & formaliter, non verò aliam propriè dictam & realiter.

CLXXVIII. Contrà id illa realitas impropriè dicta est creata, vel non?

CLXXIX. Non 1um, quia alioqui ratione diversarum formalitatum posset Petrus v. g. creari & non creari; ac proinde formalitates realiter propriè inter se distinguenter; quia ea propriè realiter distinguuntur, quorum unum creatur, aliud non creatur. Neque etiam 2um, quia, quod est, & creatum non est, à se est, saltem formaliter, & ante intellectū, unde formaliter & ante intellectum, tam rationalitas in Petro esset à se, quàm sapientia in Deo (quidquid illa realiter in Petro sit creatura, hæc in Deo realiter Deus) hoc autem est absurdum.

CLXXX. Refellitur 3° formalitas entis ut distincta formaliter ab hæcitate Petri, v. g. vel in se est una communis & identificabilis Deo & creaturæ, v. g. Petro, vel non? Non primum, quia statim sequeretur, Deum esse creaturam, & è contrà, creaturam esse Deum ante intellectum, juxta hoc commune syllogismorum principium, *Quæcumque ante intellectum sunt eadem uni tertio*, modo supra explicato, (uti esset formalitas entis, cum qua Deus & creatura essent idem) sunt eadem inter se ante intellectum. Imò sequeretur, Deum esse creaturam realiter, & è contrà, quod absit. Probatur hæc sequela: quia formalitas illa entis posset existere in Deo & Petro realiter, imò de facto in illis realiter existeret, ut patet, sed per hoc quod existat realiter, nihil perdit eorum, quæ ipsi, ut distinctæ formaliter ab hæcitate conveniunt; & ipsi ut sic distinctæ conveniunt, esse unam communem & identificabilem Deo & creaturæ, quod actuatur; ergo id realiter retinet, & consequenter Deus est realiter creatura (quod absit) & è contrà, juxta allatarum principium, *Quæcumque sunt realiter eadem uni tertio* incapaci contradictoriorum, sunt realiter eadem inter se. Non etiam secundum, quia si formalitas entis ut distincta formaliter ab hæcitate Petri v. g. non esset in se una, communis & identificabilis Deo & creaturæ; idè esset, 1° vel quia esset ut sic quiddam singulare; & hoc non, quia sumitur ut distincta à singularitate sive hæcitate. 2° vel quia esset quiddam ex natura sua incommunicabile; & hoc etiam non: quia de facto Deus est ens formaliter, Petrus & quælibet creatura est ens communicatū realiter. 3° vel quia esset realiter idem quod hoc individuum, scilicet Petrus: neque etiam hoc, quia identitas realis non tollit distinctionem formalem: nam (præterquam quod sit illis formalitatibus identificata) alioqui nihil esset quod eam restitueret, non quidem intellectus, quia debet esse ante intellectum, & alioqui esset tantum distinctio rationis; non causa realiter existens, per illam separationem sive realem sive formalem, 1°, quia separatio supponit distinctionem. 2° quia sic distinctio formalis non esset intrinseca contrà suos Authores. 3° quia nulla potest assignari differentia inter separationem duorum ab invicem realem & formalem, factam ante intellectum à causa realiter existente, ergo, &c.

CLXXXI. Respondet P. Poncius loco supra citato, formalitatem illam entis non esse realiter communem & identificabilem Deo & creaturæ; sed formaliter tantum & per non repugnantiam, id est, per hoc quod in suo conceptu nullam dicat repugnantiam ad hoc, ut Deo & creaturæ realiter identificetur; quia ut sic nihil est creatum, nec increatum,

tum, singulare nec universale, sed abstrahens ab utroque.

CLXXXII. Contrà 1°, sicut nihil est realiter identificabile ei, à quo realiter distinguitur; ita nihil est formaliter identificabile ei, à quo formaliter distinguitur; atque formalitas entis saltem formaliter distinguitur à Petreitate, sive Petro ut tali, ergo, &c. si verò dicat non esse quidè identificabile formaliter, sed realiter; ea, quæ distinguuntur formaliter debere distinguui realiter, ac proinde non esse identificabilia realiter, ante satis ostensum est.

CLXXXIII. Contrà 2°, si formalitas illa entis sit utrique, Deo & creaturæ identificabilis: da, Deo identificari; si identificetur formaliter, Deus erit formaliter creatura & econtrà; si realiter, Deus erit realiter creatura & econtrà, ut n. 180. ostensum est. Deinde cum sic identificari debeat, ut per te non perdat formalem distinctionem, inde absurdū absurdorum sequitur videlicet, sic illam esse idem cum Deo & creatura ante intellectum realiter, aut saltē formaliter, ut tamen non sit idem cū Deo & creaturā ante intellectū simpliciter sive formaliter, quod idem est (cum hoc sit prius) ac Petrum sic esse hominē, ut tamen Petrus non sit animal, uti Ref. 1^a ostendimus.

CLXXXIV. Refellitur 4°, juxta hanc sententiam admitti debet 1° cōpositio formalis ante intellectū in Divinis. 2° Deum per se non esse formaliter sapientē. 3° Essetiam Divinam plusquam ratione distinguui à relationibus, & consequenter Patrem non esse summē simplicē: à quibus cōmuniter abhorrent Theologi, uti ex professio in Theologiā ostendimus.

CLXXXV. Respondet R. P. Poncius loco suprà citato à Divinis excludi cōpositionem propriē realem, formalem verò esse necessariam. 2° satis esse quod Deus sit per se eminenter sapiens & sapientiæ radix, licet non sit ipsa formalitas sapientiæ; sed ab ea formaliter distinguatur. 3° in Conciliis non definiti Essentiam Divinam plusquam ratione distinguui à Relationibus, quidquid id sit in Florent. dictum à quodam Ioanne Theologo. 4° Deum esse summē simplicem realiter, licet non sit summē simplex formaliter, quia Concilium Rhemense, Florentinum, alia Concilia & Patres per summam Dei simplicitatem aliud non intendunt, quam compositionem propriē realem & partium à se mutuō perfectibilem, contrà Gilbertum Porretanum, excludere; non verò formalem, quæ, cum primum à Scoto inventa sit, tunc non erat in quæstione, sed sola illa realis.

CLXXXVI. Contrà: jam ostensum est, distinctionem formalem esse propriē realem: licet tamen propriē realis non esset, saltem opponitur simplicitati summæ. & ista, quæ ibi adstruitur, majori, quam propugnabimus infra: ergo admitti non potest: probatur consequentia; quia in Deo summa adstrui debet, quæ salvā auctoritate Scripturarum & Conciliorum adstrui potest simplicitas: deinde difficulter valde probabitur, Deum non esse, saltem formaliter, ante intellectum & ex natura rei perfectibilem, semel dato, quod non sit formaliter sapientia sua, prout illa sententia adstruit; id autem non ausim asserere. Nec dici potest cum eodem ibidem, quod non sit formaliter perfectibilis, quia Deus est, aut quia fundamentaliter est ipsa sapientia: nam ad 1^{am} patet; quia si distinctio ista formalis tollat divinam simplicitatem, ut contendimus, Deum tollit; ad 2^{am} similiter patet; quia sicut in homine esse fundamentaliter risibilitatem, &c. non tollit perfe-

ctibilitatem hominis per illam; ita nec Dei perfectibilitatem per sapientiam, &c. tollit, quod Deus sit fundamentaliter ipsa sapientia. Denique Concilia & Patres non tantum intendunt excludere à Deo compositionem propriē realem; sed omnem illam, quæ opponitur simplicitati possibilem summæ, sic ut Deo, utpote entium omnium possibilem perfectissimo, tribuant summam simplicitatem, quæ ulli tribui potest, ut omnes fateri tenentur.

RESOLUTIO II.

Refellitur objectiva distinctio Thomistica.

CLXXXVII. Refellitur 1°. Vel distinctio illa objectiva mediat inter formalitates ante intellectum intrinsecè diversas, vel post intellectum tantum? si 1^{am}, distinctio illa objectiva Thomistica confundi debet cum Scotistica, & eodem modo impugnari: si post intellectum tantum (præterquam quod malè vocetur objectiva, quasi se tenens ex parte objecti) cum intellectus nihil mutet in re intrinsecè, etiam post intellectum dici non possunt intrinsecè diversæ, sed extrinsecè tantum, ac proinde distinctio illa objectiva Thomistica, necessariò confundi debet cum formali Nominalium & nostrā.

CLXXXVIII. Respondet R. Pater Comptonus, distinctionem illam objectivam mediare inter formalitates ante intellectum intrinsecè fundamentaliter diversas, & post intellectum intrinsecè præcisivè, id est, negatione se tenente ex parte præcisionis, non intrinsecè negativè, id est, negatione se tenente ex parte objecti, actualiter diversas: sic enim disp. 24. Logic. Sect. 5ª rem totam explicat: Dico itaq; ante operationem intellectus, seu actum præciscendū, nullam in objecto actualem fuisse distinctionem, sed solum aptitudinalem, seu fundamentalem, vel, ut alii vocant, virtuales, intellectus verò suā sagacitate prædicta hæc realiter identificata intentionaliter separat ac dividit, ita ut uno representato seu cognito, aliud non representetur, sed perinde se habeat, atque si in objecto omnino non esset, non quidem abstractione negativā, seu negando rationale esse unitum animali; hoc enim esset falsum, ut rectè S. Thomas citatus Sect. 3. num. 2. sed præcisivā, cognoscendo scilicet animal, nullā per illum actum factā mentione rationalis. In duobus igitur fundatur hæc conclusio, secunditate objecti, & intellectus subtilitate.

CLXXXIX. Contrà 1° nulla est distinctio inter intrinsecè præcisivè & intrinsecè mentaliter; intrinsecè autem mentaliter idem est, quod intrinsecè extrinsecè, quæ opponuntur, ergo, &c.

CLXXXX. Contrà 2°, per præcisionem formalem attingitur totum objectum totalitate objecti, vel non? Respondebit attingi totum objectum totalitate objecti realis, non verò totalitate objecti intentionalis sive præcisionis; quia intellectus præciscendo animal à rationali in Petro præcisivè tollit identitatem, quæ est inter animal & rationale in Petro: sed velim scire, quomodo distinguatur totum objectum totalitate objecti realis, à toto objecto totalitate objecti intentionalis sive præcisionis: vel enim distinctio illa est intrinseca simpliciter; & sic incidit in sententiam Scotisticam: vel est intrinseca præcisivè & mentaliter, & idem est quod intrinseca extrinseca, quæ opponuntur; vel